

Bilag 1:

BR 488/07: Medlemsforslag om etisk offentlig indkøbs- og investeringspolitik

Det foreslås,

at Borgerrepræsentationen pålægger Økonomiforvaltningen at sikre, at leverandører og underleverandører til kommunen lever op til grundlæggende arbejdstager- og menneskerettigheder. Dette skal ske ved at indskrive sociale klausuler i kontraktvilkårene, som beskrevet i motiveringen.

(Stillet af Enhedslisten)

MEDLEMSFORSLAG

Det foreslås,

1. at Borgerrepræsentationen pålægger Økonomiforvaltningen at sikre, at leverandører og underleverandører til kommunen lever op til grundlæggende arbejdstager- og menneskerettigheder ved at indskrive sociale klausuler i kontraktvilkårene, som beskrevet i motiveringen.

(Stillet af Enhedslisten)

MOTIVERING

Den voksende internationale handel og udflagning af store dele af produktionen har desværre i mange tilfælde medført et kapløb mod bunden, hvor producenterne placerer deres produktion, hvor det er billigst at producere. Hensynet til grundlæggende arbejdstagerrettigheder må alt for ofte vige for ønsket om lave produktionsomkostninger.

Enhedslisten så gerne, at respekten for de grundlæggende arbejdstagerrettigheder blev sikret gennem forpligtende internationale aftaler og sanktioner overfor lande og virksomheder, der forbrød sig mod disse. Vi så også gerne, at man helt forbød importen af varer produceret f.eks. ved brug af børnearbejde eller tvangsarbejde.

Indtil sådanne regler er tilvejebragt, kan man imidlertid på forskellig vis bidrage til, at det bliver stadig mere attraktivt for virksomheder at producere i respekt for arbejdstagerrettighederne.

Enhedslisten har i den anledning fremsat forslag om en etisk mærkningsordning, der skal give private forbrugere mulighed for at vælge produkter, der er produceret på anstændige vilkår.

En af de største forbrugere er imidlertid det offentlige. Stat, regioner og kommuner indkøber hvert år for milliarder af kroner og udgør således en vigtig markedsaktør. Herudover har kommunen som forvalter af borgernes skattekroner, et særligt ansvar for at sikre, at skattekroner ikke anvendes til at støtte anvendelse af børnearbejde eller andre brud på grundlæggende arbejdstagerrettigheder.

På trods af dette har kommunen ikke i dag klare regler for offentlige indkøb. Det offentlige vælger i reglen den billigste leverandør og sætter ingen krav om socialt ansvar til tilbudsgiverne.

Skatteborgerne har således ingen garanti for, at deres skattekroner ikke anvendes til at understøtte uetisk produktion.

Tværtimod betyder fraværet af sociale krav, at virksomheder, der tager deres sociale ansvar alvorligt og derfor har højere produktionsomkostninger, stilles dårligere i konkurrencen om offentlige udbud.

Det er paradoksalt, at mens en lang række virksomheder i dag stiller høje krav om socialt ansvar til deres underleverandører, har det offentlige ikke en klar social ansvarlig indkøbspolitik.

Derfor foreslår forslagsstillerne, at alle kommunale indkøb gøres socialt ansvarlige. Dette sikres ved, at der indskrives klare sociale klausuler som kontraktvilkår.

De kriterier, der skal indgå i kontraktvilkårene, skal løbende udvikles. Kriterierne skal dog som minimum omfatte, at varen er produceret i respekt for følgende centrale arbejdstagerrettigheder baseret på ILO-konventionerne og FN's menneskerettighedserklæring:

1. Ansættelse sker frivilligt (ILO konvention 29 og 105)

2. Ingen diskrimination i ansættelsen (ILO konvention 100 og 111)
3. Ingen anvendelse af børnearbejde (ILO konvention 138 og 182)
4. Organisationsfrihed og ret til kollektive forhandlinger (ILO konvention 87, 98 og 135)
5. Udbetaling af en "Living Wage" (ILO konvention 26 og 131 samt FNs Menneskerettighedserklæring)
6. Ingen overdrevne arbejdstider (ILO konvention 1)
7. Sikkert og sundt arbejdsmiljø (ILO-konvention 155)

Kontraktvilkårene skal desuden pålægge virksomhederne at gennemføre årlig rapportering, der dokumenterer, at der leves op til kriterierne i de sociale klausuler. Rapporten skal ligeledes indeholde en liste over adresser for produktionsfaciliteter, og virksomhederne skal forpligte sig til at være tilgængelige for eftersyn.

Hvis det opdages, at en virksomhed eller underleverandører ikke lever op til kravene, skal kontraktvilkårene foreskrive, at der udarbejdes en handlingsplan med en kortsigtet tidsramme, der kan sikre, at virksomheden igen kommer i overensstemmelse med kravene. Hvis virksomheden ikke inden for tidsfristen lever op til handlingsplanen, tilbageholder oplysninger eller lignende, skal det offentlige have mulighed for at opsig kontrakten i henhold til kontraktvilkårene.

Selvom sociale klausuler vedrørende arbejdstagerrettigheder er et relativt nyt fænomen, findes dog en række fortilfælde. En række byer og regioner i Europa samt enkelte statslige institutioner har således indskrevet sociale klausuler som kontraktvilkår i deres udbudsmateriale – også vedrørende vareindkøb.

- I Barcelona Parkforvaltning indsatte man i 2005 sociale klausuler om arbejdstagerrettigheder i udbud om arbejdstøj til byens gartnere.
- I Bonn og München kræver man, at børnearbejde ikke er forekommet i produktionen af de varer man indkøber. Samme regel gælder i Oslo.
- I Sverige har Forsvarets Materielværk stillet krav om, at ILO's kernekonventioner overholdes i forbindelse med produktionen af arbejdstøj og uniformer, og har forbeholdt sig ret til at bryde kontrakten, hvis det ikke sker. De forpligter desuden leverandøren til at tillade inspektioner der hvor opgaven udføres.
- I den svenske kommune Mariestad er der indført regler, der blandt andet kræver at arbejdere på leverandørernes virksomheder skal være sikret fagforeningsfrihed mv.

Det skal også anføres, at Danmark i kraft af sin tilslutning til ILO's konvention 94 har forpligtet sig til at indsætte arbejdsklausuler i kontrakter med private leverandører,

der sikrer de ansatte: "en løn, arbejdstid og andre arbejdsvilkår som ikke er mindre gunstige end dem, der gælder for arbejde af samme art inden for vedkommende fag eller industri på den egn hvor arbejdet udføres"

EU-parlamentet har desuden netop vedtaget resolution om Fair Trade og udvikling, der blandt andet opfordrer kommissionen til støtte at Fair Trade kriterier og arbejdstagerrettigheder integreres i offentlige udbud.